

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби
Кафедра глобальної та національної безпеки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник директора
з навчальної роботи
Грабчук Г.П.
«24» травня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВИБРАНІ РОЗДІЛИ ТРУДОВОГО ПРАВА І ОСНОВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

для студентів

галузь знань	№10 «Природничі науки»
спеціальність	№105 «Прикладна фізика та наноматеріали»
освітній рівень	Бакалавр
освітня програма	«Нанофізика та комп'ютерні технології»
вид дисципліни	обов'язкова

Форма навчання	<u>денна</u>
Навчальний рік	2022/2023
Семестр	6
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладач: Гура Вікторія Леонідівна кандидат економічних наук доцент, доцент кафедри
глобальної та національної безпеки,

Мельничук Наталія Олексіївна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри
трудового права та права соціального забезпечення

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2022

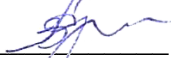
Розробники:

Гура Вікторія Леонідівна кандидат економічних наук доцент, доцент кафедри глобальної та національної безпеки,

Мельничук Наталія Олексіївна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри трудового права та права соціального забезпечення

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри нанофізики конденсованих середовищ

 Валерій Скришевський

Протокол № 5 від «19» квітня 2022 р.

Схвалено науково-методичною комісією інституту високих технологій

Протокол від «13» травня 2022 року № 4

Голова науково-методичної комісії

Наталія Русінчук

ВСТУП

1. **Мета дисципліни** – полягає у формуванні у студентів системи знань щодо теоретичних, економічних, правових та організаційних основ підприємницької діяльності, опануванні студентами основних інститутів трудового права, компетенцій і початкових практичних навичок, потрібних для організації ведення підприємництва.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

володіти знаннями, вміннями та навичками з дисциплін соціально-гуманітарного циклу, як-то: «Вступ до університетських студій» та ін.

знати основні категорії та поняття, пов'язані з життєдіяльністю людини і суспільства.

вміти виявляти, аналізувати навчальну та наукову інформацію, робити обґрунтовані висновки з питань професійної діяльності.

володіти елементарними навичками складання письмових документів, корегування їх змісту, систематизації матеріалів, необхідних для роботи, ефективної організації власної навчальної діяльності.

3. Анотація навчальної дисципліни.

Дисципліна є органічним поєднанням юридичних і економічних знань, необхідних для формування загальних компетенцій у фахівців будь-якої галузі знань, та включає два змістові модулі:

1. **Вибрані розділи трудового права** формують у студента сукупність знань та навичок про: трудовий договір; робочий час та час відпочинку; оплату праці; охорону праці; дисципліну праці, дисциплінарну та матеріальну відповідальність; захист трудових прав.

2. **Основи підприємницької діяльності** формують у студента сукупність знань та навичок про: економічну природу підприємництва її форми та планування; інноваційне підприємництво; технології створення власної справи; державне регулювання підприємництва; комерціалізацію наукових розробок.

4. Завдання (навчальні цілі):

Навчання дисципліни має на меті розвивати у студентів такі загальні та фахові компетентності:

ЗК1 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4 Здатність спілкуватися іноземною мовою

ЗК7 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК8 Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК9 Здатність працювати автономно.

ЗК10 Навички здійснення безпечної діяльності.

ЗК11 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК12 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності

ЗК13 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, уміннями, у тому числі в сфері, відмінній від професійної.

ФК1 Здатність брати участь у плануванні та виконанні наукових та науково-технічних проектів.

ФК4 Здатність брати участь у впровадженні результатів досліджень та розробок.

ФК8 Здатність працювати в колективах виконавців, у тому числі в міждисциплінарних проектах.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Ключові положення теорії трудового права (система трудового законодавства; суб'єкти трудового права та трудових правовідносин; правовий статус суб'єктів трудового права; підстави та умови виникнення трудових правовідносин, підходи до розуміння основних категорій трудового права).	лекція	Контрольна робота	40%
1.2	Теоретико-методологічні основи вивчення підприємницької діяльності.	лекція		
1.3	Філософські, етичні та культурні засади ведення сучасної підприємницької діяльності.	лекція		
1.4	Особливості різних організаційно-правових форм і видів підприємництва.	лекція		
1.5	Норми, які регламентують трудові правовідносини (порядок прийняття на роботу, переведення, звільнення працівників, робочий час і час відпочинку, оплата праці, охорона праці).	лекція		
1.6	Основні напрями формування підприємницького капіталу та управління фінансами підприємницької діяльності.	лекція		
1.7	Основні форми і методи впливу органів державної влади на розвиток підприємництва.	лекція		
1.8	Суперечності та тенденції розвитку інноваційного підприємництва.	лекція		
1.9	Класифікацію ключових факторів успіху у підприємницькій діяльності.	лекція		
1.10	Процес прийняття управлінських рішень у підприємстві.	лекція		
1.11	Шляхи партнерства підприємців та держави у вирішенні соціально-економічних проблем.	лекція		

1.12	Технологію започаткування власної справи.	лекція		
1.13	Особливості організації працевлаштування працівників.	лекція		
1.14	Базові передумови здійснення підприємницької діяльності.	лекція		
2.1	Використовувати чинну нормативну базу для започаткування та ведення бізнесу, організації найму працівників.	семінарські заняття	усне опитування	6%
2.2	Проводити аналіз різних-бізнес ідей для створення власної справи.	семінарські заняття	усне опитування	6%
2.3	Досліджувати існуючі проблеми і ризики вирішення завдань забезпечення ефективної підприємницької діяльності.	семінарські заняття	усне опитування	6%
2.4	Формулювати стратегії розвитку суб'єктів підприємницької діяльності.	семінарські заняття	усне опитування	6%
2.5	Скласти структурно-логічні схеми співвідношення правових категорій, зокрема категорій трудового права.	семінарські заняття	усне опитування	6%
3.1	Виходячи з конкретної ситуації знаходити законні шляхи вирішення виробничих проблем, формулювати, аргументи необхідні для обґрунтування правомірної поведінки працівників чи керівників з посиланням на необхідні нормативно-правові акти.	Практичне завдання	встановленн я відповідност і прийнятих рішень чинному законодавству	15%
3.2	Визначення світового досвіду впровадження інновацій в різних сферах діяльності успішних компаній світу та пошук напрямів їх впровадження на підприємствах України	аналітичне завдання	контроль вчасності та якості виконання завдання	15%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін які не входять до блоків спеціалізації)

Результати навчання													
дисципліни (код)													
Програмні Результати навчання (назва)	1. 1	1.2 -1. 5	1.5 -1. 8	1.9- 1.1 0	1.11 -1.1 3	1.1 4	2.1 .	2. 2	2. 3	2. 4	2.5 .	3. 1	3. 2
ПРН9. Презентувати результати досліджень і розробок фахівцям і нефахівцям, аргументувати власну позицію.	+			+	+	+	+	+		+	+		+
ПРН10. Планувати й організувати результативну професійну діяльність індивідуально і як член команди при розробці та реалізації наукових і прикладних проєктів.		+	+		+		+			+			
ПРН12 Розуміти закономірності розвитку прикладної фізики, її місце в розвитку техніки, технологій	+	+		+	+	+			+			+	+

і суспільства, у тому числі в розв'язанні екологічних проблем.													
ПРН13 Оцінювати фінансові, матеріальні та інші витрати, пов'язані з реалізацією проектів у сфері прикладної фізики, соціальні, екологічні та інші потенційні наслідки реалізації проектів			+	+		+	+						+

7. Схема формування оцінки.

7.1. Форми оцінювання студентів:

Оцінювання роботи студентів включає поточний контроль і семестровий контроль у формі заліку. Максимальна сума балів, яку може набрати студент під час навчання – 100 балів, які умовно розподіляються 50/50 між модулем «Вибрані розділи трудового права» та модулем «Основи підприємницької діяльності».

Студент отримує залік за результатами виконання навчальної роботи в семестрі (за результатами поточного контролю), якщо студент отримав мінімум 30 балів з кожного з цих блоків.

Видами поточного контролю є: усне опитування, контрольні роботи з теоретичних питань, які висвітлюються на лекціях та вивчаються студентом на самостійній роботі, вирішення проблемних ситуацій на семінарських заняттях, розв'язання практичних завдань під час самостійної роботи.

При **поточному контролі** під час семінарських занять оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований студентом у відповіді, активність при обговоренні питань семінарського заняття, систематичність роботи на заняттях, результати виконання домашніх завдань.

Викладач, який проводить семінарські заняття, виставляє у визначений термін кількість набраних з поточного контролю балів і заносить їх у відповідні документи обліку успішності студентів. У випадку відсутності студента на семінарському занятті з поважних причин, він може відпрацювати пропущене заняття в позааудиторний час впродовж семестру (під час консультацій викладача), шляхом усного опитування, тестування, підготовки реферату чи іншого індивідуального завдання. За результатами відпрацювання пропущеного заняття з поважних причин викладачем нараховуються бали. *За невідпрацьовані заняття бали не нараховуються.*

7.2. Організація оцінювання:

1. *Контрольна робота № 1* — 3-й тиждень навчання. *Проводиться* у вигляді письмової відповіді на теоретичні питання, яка охоплює теми: «Поняття, сторони та зміст трудового договору. Види трудового договору», «Зміна та припинення трудового договору», «Правове регулювання робочого часу та часу відпочинку», «Правове регулювання нормування та оплати праці» - РН 1.1, РН 1.5 - оцінюється від **6** до **10** балів.

2. *Контрольна робота № 2* — 6 тиждень навчання. *Проводиться* у вигляді письмової відповіді на теоретичні питання, яка охоплює теми: «Правове регулювання охорони праці», «Дисципліна праці. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору», «Контроль та нагляд за дотриманням законодавства про працю. Правове регулювання захисту трудових прав» - РН 1.13 – оцінюється від **6** до **10** балів.

3. *Вирішення проблемних ситуацій на семінарських заняттях* – кожне семінарське заняття за модельованою проблемною ситуацією, які включають завдання, опрацьовані під час самостійної роботи студента. *Проводяться* у формі виробничих нарад, імітації роботи

структурних підрозділів підприємств, дій окремих керівників чи працівників, що відповідає РН 2.1, РН 2.5 – оцінюється від **12** до **20** балів за **4** виконаних завдання.

4. *Розв'язання практичного завдання* – виконується під час самостійної роботи студента і подається на перевірку викладачу за тиждень до останнього семінарського заняття. Перевірка практичного завдання здійснюється протягом тижня з моменту подачі студентом навчальної роботи. *Виконується* у вигляді письмового документу під час самостійної роботи студента, в якому на підставі нормативно-правових актів ним вирішується конкретна виробнича ситуація – РН 3.1 – оцінюється від **6** до **10** балів.

5. *Самостійна робота* студента здійснюється протягом навчального семестру у вільний від аудиторної роботи час, шляхом вивчення пропонованих викладачем навчально-методичних матеріалів, здійснення самоконтролю, вирішення проблемних ситуацій, розв'язання практичних завдань у вільний від аудиторної роботи час.

Студент, який набрав під час семестру від **40** до **59** балів, складає залік за переліками питань, що надаються викладачами студентам на початку семестру. Студент за результатами заліку може отримати не більше 20 балів.

Студент, який набрав під час семестру в сумі за обома навчальними блоками менше 40 балів, зобов'язаний підготувати реферат або інше індивідуальне завдання, за результатами оцінки якого викладачі приймають рішення про допуск студента до складання заліку.

Всі перескладання заборгованостей чи виконання індивідуальних завдань припиняються на тижні, що передуює початку екзаменаційної сесії.

У випадку виникнення додаткових питань та складних ситуацій під час навчального процесу, їх вирішення здійснюється з посиланням на засади Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка.

7.3. Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Назва теми	Кількість годин		
	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1.			
Тема 1. Поняття, сторони та зміст трудового договору. види трудового договору	2	1	3
Тема 2. Зміна та припинення трудового договору	4	1	4
Тема 3. Правове регулювання робочого часу та часу відпочинку	2	1	3
Тема 4. Правове регулювання нормування та оплати праці	1		3
Тема 5. Правове регулювання охорони праці	2	1	3
Тема 6. Дисципліна праці. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору	2	1	4
Тема 7. Контроль та нагляд за дотриманням законодавства про працю. Правове регулювання захисту трудових прав	2	1	3
Змістовий модуль 2.			
Тема 8. Сутність і функції підприємництва	2	1	4
Тема 9. Основні передумови здійснення підприємницької діяльності	2		3
Тема 10. Філософія, етика та культура підприємництва	3	1	4
Тема 11. Види та організаційно-правові форми здійснення підприємницької діяльності	2	1	3
Тема 12. Технологія створення власної справи	2	1	3
Тема 13. Планування підприємницької діяльності	2	1	3
Тема 14. Система стратегій розвитку підприємництва	2	1	3
<i>Всього</i>	30	12	46

Загальний обсяг - 90 год., в тому числі:

Лекцій – **30 год.**

Семінарські заняття - **14 год.**

Консультації - **1 год.**

Самостійна робота - **45 год.**

9. Рекомендовані джерела:

Основна:

1. Іншин М.І., Щербина В.І. Трудове право України та зарубіжних країн. Академічний курс: підручник. Харків: Колегіум, 2017. 1112 с.
2. Іншин М.І., Щербина В.І. Трудове право України: підручник. Харків: Диска плюс, 2014. 500 с.
3. Іншин М.І., Костюк В.Л., Мельник В.П. (заг. ред.) Трудове право України: підручник. Вид. 2-ге, перероб. і доп. К.: «МП «Леся»», 2016. 448 с.
4. Волошина С.М., Соцький А.М., Щербина В.І. Трудове право України: Навчальний посібник. Чернівці: Технодрук, 2015. 188 с.
5. Іншин М.І., Соцький А.М., Щербина В.І. Правове регулювання організації праці: навчальний посібник. Харків: Диска плюс, 2013. 448 с.
6. Ославський Б. 10 успішних українських брендів. - Брустури: Дискурсус, 2017. 192 с.
7. Drucker Peter F. Management Challenges for the 21st Century / Peter F. Drucker. New York: HarperBusiness, 2001. 224 p.
8. Варналій З.С. Основи підприємництва: Навч. посіб. 3-тє вид., випр. і доп. К.: Знання-Прес, 2006. 350 с.
9. Мазур І.І., Богуславський О.В., Гура В.Л., Ігнатович Н.І. та інші Підприємство: практикум. Навчальний посібник. К.: ВПЦ «Київський університет», 2016. 255 с.
10. Купалова Г.І. (заг. ред.) Підприємство: навч. посібник. К.: Компрінт, 2020. 400 с.

Додаткова:

11. Панасюк О.Т. Начатки трудового права. Лекція 1. «Елементарний курс трудового права»: індивідуальне трудове право, колективне трудове право, міжнародне трудове право: навч.-практ. посіб. К.: Алерта, 2016. 72 с.
12. Панасюк О.Т. Начатки трудового права. Лекція 3. Основні питання загальної частини трудового права: функції трудового права, джерела трудового права, принципи трудового права, суб'єкти трудового права, вчення про трудові правовідносини, вчення про трудові права: навч.-практ. посіб. К.: Алерта, 2017. 88 с.
13. Клименко С.М., Дуброва О.С., Барабась Д.О., Омеляненко Т.В., Вакуленко А.В. Управління конкурентоспроможністю підприємства: Навчальний посібник. К.: КНЕУ, 2006. 527 с.
14. Iacocca Lee, Where Have All the Leaders Gone? / Lee Iacocca. New York: Scribner, 2008. 288 p.

Нормативні акти:

15. Конституція України від 28.06.1996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
16. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971р. із змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
17. Господарський кодекс України від 16.01.2003. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.
18. Податковий кодекс України від 2.12.2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
19. Про охорону праці: Закон України від 14.10.92. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>
20. Про колективні договори і угоди: Закон України від 01.07.93 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3356-12#Text>
21. Про оплату праці: Закон України від 25.03.95. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-вр#Text>
22. Про відпустки: Закон України від 15.11.96. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504/96-вр#Text>

23. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: Закон України від 15.09.99 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-14#Text>
24. Про зайнятість населення: Закон України від 05.07.2012 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text>
25. Про роботу за сумісництвом працівників державних підприємств, установ і організацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 3.04.1993. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/245-93-п#Text>.
26. Про застосування контрактної форми трудового договору з керівником підприємства, що є у загальнодержавній власності. Постанова Кабінету Міністрів України від 19.03.1993. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/203-93-п#Text>
27. Про практику розгляду судами трудових спорів: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6.11.92. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0009700-92#Text>.
28. Список сезонних робіт і сезонних галузей затв. постановою Кабінету міністрів України від 28 березня 1997 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/278-97-п#Text>.
29. Умови, тривалість, порядок надання та оплати творчих відпусток. – Затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 19.01.1998. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/45-98-п#Text>.

електронні ресурси:

30. База «Законодавство» Верховної Ради України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
31. Європейське трудове право на сайті Європейського фонду за покращення умов життя і праці URL: <http://www.eurofound.ie/index.htm>
32. Міжнародний сайт новин профспілкового руху URL: <http://www.laborstart.org/>
33. Європейське трудове право на сайті Інституту трудового права і трудових відносин Університету Трієра (Німеччина) URL: <http://www.iaaeg.de/>
34. Європейське трудове право на сайті професора Стефана Вета (Німеччина) URL: <http://www.jura.uni-sb.de/FB/LS/Weth/InfEA/vorschriften-en.html>
35. Трудове право Канади на сайті Департаменту розвитку людських ресурсів підвищення кваліфікації URL: [URL: http://www.hrsdc.gc.ca/en/cs/comm/hrsd/HRHa](http://www.hrsdc.gc.ca/en/cs/comm/hrsd/HRHa)
36. Трудове право США на сайті Інституту трудових і виробничих відносин Університету штату Іллінойс: <http://www.ilir.uiuc.edu/>
37. Новини трудового права ЄС на сайті «Огляд європейських виробничих відносин» URL: [URL: http://www.eiro.eurofound.eu.int/](http://www.eiro.eurofound.eu.int/)
38. Новини трудового права Великобританії на сайті Конгресу профспілок Великобританії: <http://www.tuc.org.uk/>
39. Новини трудового права США на порталі новин Topix.net URL: <http://www.topix.net/law/employment-labor/>
40. Новини трудового права США, зокрема, новини Національного бюро з трудових відносин, на сайті професора трудового права Росса Ранкела LawMemo.com URL: <http://www.lawmemo.com/>
41. Сайт Міжнародної конфедерації незалежних профспілок URL: <http://www.icftu.org/>
42. Сайт Конфедерації європейських профспілок URL: <http://www.etuc.org/>
43. Консалтинговий сайт для профспілкових активістів UnionCommunicationServices, inc. URL: <http://www.unionist.com/>
44. Сайт Федерації європейських роботодавців FedEE URL: <http://www.fedee.com/index.shtml>
45. Бібліографія зарубіжних видань з трудового права 1990-х рр. URL: http://www.lawschool.cornell.edu/library/International_Resources/ilo/bibliography.html
46. Стратегія розвитку малого і середнього підприємництва в Україні на період до 2020 року. Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 травня 2017 р. № 504-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/250167535>.